

25.07.2025 nr 11-4/2025-001

ETTEKIRJUTUS

Tamro Eesti OÜ-le ebaausate kaubandustavade kasutamise lõpetamiseks

Ettekirjutuse adressaat: Tamro Eesti OÜ, registrikood 10173188, aadress Pärnu mnt 501, Laagri alevik, Saue vald, Harju maakond 76401, e-posti aadress info.ee@tamro.com.

Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht: 25.07.2025, Tallinn

Konkurentsiamet (edaspidi ka Amet) teeb põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduse¹ (edaspidi PTEKS) § 7 lõike 1 ja korrakaitseaduse (edaspidi KorS) § 28 lõike 1 alusel ettekirjutuse alljärgneva resolutsiooni ja põhjendustega.

RESOLUTSIOON

Võttes arvesse, et Tamro Eesti OÜ on rikkunud PTEKS § 4 lõikeid 1 ja 2, kehtestades lepingutingimused, mille kohaselt tema consignatsioonilattu tarnitud toidulisandite eest tasumisele kuuluva summa kindlaksmääramise päev sõltub Tamro järgnevast edasimüügist oma kliendile, mis võib toimuda enam kui 30 päeva pärast tarnija kauba tarnimist Tamro lattu, ning on rikkunud PTEKS § 5 lõiget 2, kehtestades lepingutingimused, mis võimaldavad esitada toidulisandite tarnijale nõudeid Tamro valduses või omandis oleva raiskuläinud toidulisandite eest tasumiseks,

kohustab Konkurentsiamet Tamro Eesti OÜ-d:

1. Kehtestama lepingutingimused, mis võimaldavad järgida PTEKS § 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud maksimaalset 30-päevast maksetähtaega toidulisandite eest tasumisel ning hoiduma selliste lepingutingimuste, mis ei võimalda nimetatud maksetähtaega järgida, kehtestamisest ja rakendamisest edaspidi.
2. Kehtestama lepingutingimused, mis välistavad toidulisandite müüjale nõuete esitamise PTEKS § 5 lõike 2 mõttes raiskuläinud toidulisandi eest tasumiseks ning hoiduma selliste lepingutingimuste, mis võimaldavad selliste nõuete esitamist, kehtestamisest ja rakendamisest edaspidi.
3. Edastama muudetud lepingutingimused Konkurentsiametile.

Ettekirjutuse täitmisest tuleb teavitada **hiljemalt 25.08.2025** kirjalikult e-posti (info@konkurentsiamet.ee) teel.

MENETLUSE KÄIK

1. Konkurentsiamet algatas omal algatusel 14.08.2024 riikliku järelevalvemenetluse nr 11-2/24-0002 eesmärgiga kontrollida, kas Tamro Eesti OÜ (edaspidi ka **Tamro** või **ostja**) tegevus toidulisandite (edaspidi ka **kaup** või **toode**) ostu-müügi tarneahelas on kooskõlas PTEKS-ga.
2. Menetluse alustamise ajendiks oli turult laekunud informatsioon, mille kohaselt võivad toidulisandite müüjate (edaspidi **tarnija** või **müüja**) ja toidulisandite ostjate vahel sõlmitud lepingute tingimused olla vastuolus PTEKS-iga, eelkõige, mis puudutab lepingus toidulisandite ostule kohalduvaid maksetähtaegasid ja teisi tehinguga seotud kaubandustavasid.
3. Menetluses kõikide asjaolude väljaselgitamiseks pöördus Konkurentsiamet Tamro poole 14.08.2024 (teabetaotlus nr 11-2/24-0002-036-1), 18.10.2024 (e-kiri nr 11-2/24-0002-036-7) ning 29.01.2025 (teabetaotlus nr 11-2/24-0002-036-13). Tamro edastas oma vastused Konkurentsiameti teabepäringutele 01.10.2024, 25.10.2024 ja 28.02.2025.
4. 28.05.2025 edastas Konkurentsiamet Tamrole ettekirjutuse hoiatuse, sest pidas võimalikuks ettekirjutuse tegemist PTEKS § 4 lõigetes 1 ja 2 ning PTEKS § 5 lõikes 2 sätestatud ebaausate kaubandustavade kasutamise lõpetamise nõudes. Menetlusdokumendiga andis amet Tamrole võimaluse esitada asja kohta oma arvamus ja vastuväited.
5. Tamro esitas 27.06.2025 oma vastuväited ettekirjutuse hoiatusele.

FAKTILISED ASJAOLUD JA TAMRO OÜ ESITATUD SELGITUSED

6. Konkurentsiamet esitas Tamro Eesti OÜ-le mitu teabetaotlust, milles palus selgitusi Tamro rolli kohta toidulisandite tarneahelas ja vastuseid ameti küsimustele seoses erinevate kaubandustavade kasutamisega. Samuti palus Konkurentsiamet Tamrol edastata kõik Tamro kui PTEKS § 3 lg 2 tähenduses põllumajandustoote ja toidu ostja ning toidulisandite müüjate vahel sõlmitud kehtivad lepingudokumentid. Järgnevalt on toodud Tamro esitatud seisukohad ja selgitused (kokkuvõtlikult).
7. Äriregistri andmetel on Tamro Eesti OÜ (registrikood 10173188) põhitegevusalaks ravimite ja muude apteegikaupade hulgimüük (EMTAK 46461). Ettevõtte 2024. majandusaasta aruande kohaselt tegeleb Tamro ravimite kõrval ka toidulisandite hulgimüügiga.¹ [...]
8. [...]
9. Konkurentsiametile esitatud lepingudokumentidest nähtub, et toidulisandite ostuks on Tamro oma majandustegevuses sõlminud erinevate toidulisandite müüjatega ladustamise ja edasimüügilepinguid, konsignatsioonilao lepinguid (edaspidi **konsignatsioonileping**) või muude nimetustega lepinguid, näiteks tarnelepinguid või ostu-müügilepinguid, mis on oma olemuselt ja sisult sarnased Tamro edasimüügilepingutega. Mõlemas lepingus on Tamro toidulisandite ladustaja, ostja ja edasimüüja rollis. Peamiseks erinevuseks on kauba väljaostu ja omandiõiguse ülemineku ning tarnitud kauba eest tasumise tingimused.

¹ Andmed kättesaadavad: <https://ariregister.rik.ee/est/company/10173188/TAMRO-EESTI-O%C3%9C> (25.07.2025).

10. Menetluses selgitas Tamro, et toidulisandite müüjatele toidulisandite eest tasu maksmine toimub poolte vahel lepinguga kokkulepitud maksetähtaja jooksul. Tamro küsib infot toidulisandite koostisosade kohta lepingu sõlmimise käigus, samuti uute toodete sortimenti lisamisel. Kui tarnija on Tamrot teavitanud, et toidulisand sisaldab ELTL I lisas nimetatud koostisosa, siis kohaldatakse nende eest tasumisel PTEKS-is ettenähtud 30-päevast maksetähtaega, mis algab pärast tarnekuupäeva või pärast arve väljastamist, olenevalt sellest, kumb on hilisem.
11. [...]
12. [...]

Ettekirjutuse-hoiatusele esitatud vastuväited

13. Konkurentsiamet esitas 28.05.2025 Tamrole esialgse seisukoha ja tegi ettekirjutuse hoiatuse, milles kokkuvõtlikult leidis, et Tamro kehtestatud konsignatsioonilepingu tingimused ei võimalda järgida PTEKS § 4 lg-tes 1 ja 2 sätestatud maksimaalset 30-päevast maksetähtaega toidulisandite eest tasumisel. Samuti leidis amet, et Tamro kehtestatud lepingutingimused võimaldavad esitada toidulisandi müüjale nõudeid PTEKS § 5 lg 2 mõttes raiskuläinud toidulisandi eest tasumiseks. Tamro esitas 27.06.2025 oma vastuväited.
14. Tamro hinnangul on Konkurentsiamet valesti mõistnud konsignatsioonilepingu sisu, kirjeldades konsignatsioonilepingute raames toimuvate tehingute olemust ja tarneaegu ebaõigesti ja seega tuvastanud müügitehingu olukorras, kus müüki ei ole veel tegelikult toimunud.
15. [...]
16. [...]
17. Tamro hinnangul on Konkurentsiamet lähtunud PTEKS § 4 lg-s 1 kasutatud mõiste „tarnimine“ ebaõigest tähendusest ja nimetatud sättes viidatud maksetähtaja ebaõigest kuupäevast.
18. Kokkuvõtvalt leidis Tamro, et Tamro poolt sõlmitavatele toidulisandite konsignatsioonilepingutele kohalduvad PTEKS § 4 lg-d 1 ja 2 vaid alates tegelike müügitehingute toimumisest, mitte kauba konsignatsioonilattu ladustamisest. Tamro hinnangul lähtutakse Tamro ja tarnija müügitehingutes ühe kuu pikkusest tarneperioodist ning tarnija poolt järgneval kuul arve esitamisest alguse saavast 30-päevasest maksetähtajast. Eeltoodust tulenevalt leidis Tamro, et sõlmitud konsignatsioonilepingutega ei riku Tamro PTEKS § 4 lg-s 1 ja 2 sätestatud maksetähtaegadele kehtestatud nõudeid.
19. Tamro märkis, et Konkurentsiamet on ekslikult asunud seisukohale, et Tamro ja tarnijate vahelised kokkulepped, mis puudutavad aegumistähtajale läheneva kauba hüvitamist või tagastamist, on vastuolus PTEKS § 5 lg-ga 2 ning käsitletavad ebaausa kaubandustavana. Tamro hinnangul saavad vastavad nõuded kohalduda konsignatsioonilepingu osas vaid juhul, kui tarnija ja Tamro vahel on juba tekkinud müügitehinguline suhe.
20. Tamro leidis, et Konkurentsiameti järeldused põhinevad terminoloogiliselt ja sisuliselt ekslikul eeldusel, nagu oleks Tamro ja tarnija vahelistes lepingutes kasutatud mõistete „müügikõlbmatud tooted“ või „aegunud tooted“ alla kuuluvate toodete näol tegemist „raiskuläinud kaubaga“ PTEKS § 5 lg 2 mõttes. Tamro märkis, et nimetatud mõistetega hõlmatud toodetega ei ole tegelikult füüsiliselt ega õiguslikult midagi juhtunud, vaid lihtsalt nende aegumistähtaeg läheneb, mistõttu pooled on kokku leppinud, et Tamrol on õigus

nõuda nende tagastamist tarnijale. Selline kaup ei ole Tamro hinnangul oma olemuselt hävinenud ega kasutuskõlbmatu, vaid tegu on jätkuvalt füüsilistelt omadustelt samaväärse ning müügikõlbliku kaubaga, mida on õigusaktidest tulenevalt võimalik ilma mis tahes piiranguteta müüa. Seega leidis Tamro, et tegu on hoopis PTEKS § 6 lg 1 p 1 kirjeldatud olukorraga, kus toidulisandid on jäänud müümata ning Konkurentsiamet on heitnud Tamrole ette praktikad, mis on PTEKS kohaselt igati normaalne ja lubatud.

21. Tamro on seega kokkuvõtlikult seisukohal, et Tamro ei riku konsignatsioonilepingutega seoses PTEKS § 4 lg-s 1 ja 2 ning PTEKS § 5 lg-s 2 sätestatud nõudeid.

ÕIGUSLIK HINNANG

PTEKS-i kohaldamine toidulisanditega seotud tehingutele ja tegudele

22. 01.11.2021 jõustus põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seadus ehk PTEKS, mille eesmärk on kaitsta põllumajandustoote ja toidu müüjaid ostjate ebaausate kaubandustavade eest. PTEKS-i reguleerimisalas on põllumajandustoote ja toidu tarneahelas tehtavad tehingud või teod, mille ese on põllumajandustoote ja toit ning mille tegemine ostja ja müüja vahel on majandus- või kutsetegevuse käigus keelatud (PTEKS § 1 lg 1, § 2 lg 2).
23. Põllumajandustoote ja toit PTEKS-i tähenduses on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) I lisas nimetatud toode või selles lisas nimetatud toode, mis on töödeldud toiduks samas lisas nimetatud toodet kasutades (PTEKS § 3 lg 1). Seega, kui toidulisandi koostisosaks on ELTL I lisas nimetatud koostisosa (näiteks suhkur, marjad, kalamaksaõli jne), siis kohaldub nendega seotud ettevõtjate vahelistele tehingutele ja tegudele PTEKS.
24. Kuna Tamro majandustegevus hõlmab muuhulgas ELTL I lisas nimetatud koostisosadega toidulisandite ostmist nende edasimüümise eesmärgil oma klientidele, siis kohaldub Tamro sõlmitavatele lepingutele, tehingutele, tegudele ja muudele tavadele PTEKS ning Tamro kohustub hoiduma toidulisandite müüjate suhtes ebaausate kaubandustavade kasutamisest enne ja pärast tehingut, samuti tehingute tegemise ajal.

Maksetähtaegadega seotud ebaausad kaubandustavad Tamro Eesti OÜ konsignatsioonilepingutes

25. Ebaaus kaubandustava on keelatud (PTEKS § 2 lg 1). PTEKS § 4 sätestab, millised maksetähtajaga seotud kaubandustavad on ebaausad ja seega keelatud.
26. Müügilepingus ettenähtud põllumajandustoote ja toidu korrapärase tarnimise korral on keelatud ebaaus kaubandustava, mille kohaselt maksetähtaeg on pikem kui 30 päeva kokkulepitud tarneperioodi lõppemise päevast arvates või kõnealuse tarneperioodi eest makstava tasu kindlaksmääramise päevast arvates, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem (PTEKS § 4 lg 1). PTEKS § 4 lg-s 1 nimetatud juhul on keelatud ebaaus kaubandustava, mille kohaselt maksetähtaja arvutamiseks võetakse aluseks tarneperiood, mis on pikem kui üks kalendrikuu, sõltumata kokkulepitud tarneperioodi tegelikust pikkusest (PTEKS § 4 lg 2).
27. [...]
28. Selgitamaks, kas Tamro poolt punktis 27 välja toodud lepingutingimused kujutavad endast maksetähtajaga seotud ebaausat kaubandustava, tuleb esmalt vastata küsimusele, kas PTEKS §-s 4 sätestatud maksetähtaja arvutamise nõuded kohalduvad

konsignatsioonilepingutele.

29. [...]

30. Võlaõigusseadus (VÕS) consignatsioonilepingut kui eraldiseisvat lepinguliiki ei käsitle. Samas, võttes arvesse Tamro consignatsioonilepingu olemust ja eset, siis võib asuda seisukohale, et consignatsioonileping on sisult segatüüpi leping. Ka Tamro eristab oma selgitustes consignatsioonilepingus laolepingu ja müügilepingu etappe ja neile lepingutele omaseid tunnuseid. Siiski ei nõustu Konkurentsiamet alljärgnevatel kaalutlustel Tamro seisukohaga, mille kohaselt on PTEKS-i kohaldamiseks vaja consignatsioonilepingus esmalt eristada laolepingulise ja müügilepingulise suhte tekkehetk ning seejärel tuvastada, millise eeltoodud suhte raames on toidulisandite tarnimine konkreetselt ette nähtud.
31. Lisaks ei nõustu Konkurentsiamet Tamro väitega, mille järgi on PTEKS-i kohaldamise takistuseks ka asjaolu, et müügitehingu toimumine, selle toimumise aeg ja selle alusel tasutav müügihind ei ole consignatsioonilepingu sõlmimisel veel üldse kindel. Samuti ei ole ameti hinnangul PTEKS § 4 kohaldamisel määravaks ka see, et toidulisandite Tamrole üleandmisel ei kaasne omandiõiguse üleminekut.
32. Nimelt rõhutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/633 preambula punktis 15, et ebaausaid kaubandustavasid võib ette tulla põllumajandustoote või toiduaine müügi igas etapis, enne või pärast müügitehingut või selle ajal, mistõttu tuleb direktiivi kõnealuste tavade suhtes kohaldada sõltumata sellest, millises etapis need esinevad. Eeltoodud punktist on PTEKS-i seletuskirja kohaselt lähtutud ka PTEKS-i koostamisel.² Seega on ka PTEKS §-s 4 nimetatud keelatud ebaausate kaubandustavade kaetud põllumajandustoote ja toidu müügi kõik etapid – nii enne tehingut, tehingu tegemise ajal kui ka pärast tehingut. Sellest võib järeldada, et maksetähtaegadele kohalduvad nõuded kehtivad ka siis, kui müügitehing, kui selline, ei ole veel formaal-juriidiliselt aset leidnud.
33. Sellest tulenevalt ei ole Konkurentsiameti hinnangul oluline tuvastada konkreetset müügitehingu toimumise hetke. Vastupidisel juhul ei oleks täidetud direktiivi ja PTEKS-i eesmärk, mille kohaselt tuleb ostjal hoiduda müüja suhtes ebaausate kaubandustavade kasutamisest kogu põllumajandustoote või toiduaine müügiprotsessi jooksul. PTEKS-i kohaldamisel tuleks lähtuda hoopis lepingust laiemalt ning selle tõlgendamisel võtta muuhulgas arvesse ka lepingu kui terviku eesmärki ja olemust (VÕS § 29 lg 6). Tamro ja tarnija sõlmivad omavahel consignatsioonilepingu selleks, et Tamro müüks toidulisandid oma klientidele, millele eelneb vahetult ka müügitehingu tegemine Tamro kui ostja ja toidulisandi tarnija kui müüja vahel.
34. Eelnevat arvestades peab Konkurentsiamet võimalikuks käsitleda Tamro consignatsioonilepingut PTEKS mõttes müügilepingu eriliigina (VÕS § 208), kuna lepingu majanduslik eesmärk ja lepingupoolte (tarnija ja Tamro) vastastikuste kohustuste sisuks on muuhulgas toidulisandite müük ja ost PTEKS § 3 lg-te 2 ja 3 mõttes. Ka Tamro on oma vastuses märkinud, et Tamro eesmärk ei ole hoida tarnija kaupa varus, et seda mitte edasi müüa - see läheks vastuollu äritegevuse põhiloogikaga, milleks on kauba maksimaalne müük, kuna vaid sellisel juhul on võimalik kasumit teenida. Konkurentsiamet leiab, et consignatsioonilao mudelid võivad viia samasuguse majandusliku tulemuseni nagu juhtumid, kus kogu tarnitud kaup müüakse koheselt kauba ostjale üleandmisel.

² Põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduse 377 SE seletuskiri (edaspidi PTEKS seletuskiri), lk 5. Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/5c0757e2-9aca-4f4a-9f17-208fa91fea72/> (25.07.2025).

35. Nagu järeldub PTEKS § 4 lõikes 1 kasutatud sõnastusest, siis kohaldub see säte müügilepingus põllumajandustoote ja toidu „tarnimise“ korral. Eesti Keele Instituudi (EKI) 2025 ühendsõnastiku kohaselt tähendab tarnimine kellegi millegagi varustamist, millegi kellelegi pakkumist või kasutada andmist või eelsõlmitud lepingu alusel müümist.³
36. Tamro on oma vastuväites õigesti pööranud Konkurentsiameti tähelepanu asjaolule, et EKI ühendsõnastik ei oma õiguslikku tähendust. Sellegipoolest ei leia amet vastupidiselt Tamro hinnangule, et EKI ühendsõnastikus toodud selgitus asendaks normi tähenduse määratlemist seaduse tekstist ja eesmärgist ning Euroopa Liidu õiguse kontekstist lähtudes või oleks sellega kuidagi vastuolus.
37. Konkurentsiameti jääb oma esialgse seisukoha juurde, leides, et PTEKS 4 lg 1 tähenduses tuleb „tarnimise“ all mõista hetke, mil toidulisandi müüja annab toidulisandid Tamrole üle Tamro konsignatsioonilaos, millega kaasneb Tamro võimalus kaupa edasi realiseerida. Kui kaup on jõudnud Tamro lattu ehk valdusesse, on tal õigus alustada kauba edasimüümise protsessiga ning seda olenemata asjaolust, et toidulisandite omandiõigus ei ole veel Tamrole formaalselt üle läinud.
38. Toidulisandi müüja ja Tamro vahelise tarnesuhte reguleerimise kontekstis ei saa „tarnimiseks“ lugeda hetke, mil kaup müüakse edasi Tamro järgmisele kliendile. Kauba edasine realiseerimine Tamro poolt oma järgmisele kliendile ei ole enam toidulisandi müüja ja ostja vaheline tarne, vaid PTEKS-i mõistes järgneva tarneahela osa.
39. Konkurentsiamet on juba eelnevalt selgitanud, et PTEKS §-s 4 nimetatud keelatud ebaausate kaubandustavadega on kaetud põllumajandustoote ja toidu müügi kõik etapid – nii enne tehingut, tehingu tegemise ajal kui ka pärast tehingut. Ameti hinnangul tuleb lähtuda konsignatsioonilepingu tõlgendamisel ja sisustamisel selle majanduslikust eesmärgist, milleks on muuhulgas toidulisandite ost ja müük. Sellest tulenevalt ei nõustu amet Tamro seisukohaga, et tegemist ei ole tarnega PTEKS § 4 lg 1 tähenduses, st müügilepingu alusel toimuva tarnega.
40. Eeltoodust lähtudes kuulub Tamro konsignatsioonileping PTEKS § 4 kohaldamisalasse.
41. PTEKS § 4 lg 1 kohaldub tehingutele, mille raames toimub kauba korrapärane tarnimine. Seega tuleb järgnevalt teha kindlaks, kas konsignatsioonilepingu raames tehtavad tarded kujutavad endast korrapärast tarnimist.
42. EKI 2025 ühendsõnastiku järgi tähendab mõiste „korrapärane“ midagi, mis toimub kindla korra järgi, ühtlaste vaheaegadega või ühtlases rütmis, ning põhineb teatud kindlatel arvulistel võrdsusvahetordadel.⁴
43. Tamro 28.02.2025 selgituste kohaselt toimub konsignatsiooni laovaru täiendamine keskmiselt [...]. Üldistatult tähendab see ameti hinnangul igakuiseid tarneid, mida saab pidada PTEKS § 4 lõike 1 mõistes korrapäraseks. Seega on kohalduvaks normiks PTEKS § 4 lg 1.
44. PTEKS § 4 lg 1 kohaselt tuleb arvestada 30-päevast maksetähtaega tarneperioodi lõppemisest või tarneperioodi eest makstava tasu kindlaksmääramise päevast arvates, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem. Tasu kindlaksmääramise päeva all mõeldakse

³ EKI ühendsõnastik 2025. Kättesaadav: <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/tarnimine/1/est> (25.07.2025).

⁴ EKI ühendsõnastik 2025. Kättesaadav: <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/korrap%C3%A4rane/1/est> (25.07.2025).

üldjuhul tarnija poolt arve väljastamise päeva.⁵

45. Ettekirjutuse punktis 29 toodud toidulisandi ostutehingu kirjeldusest nähtub, et toidulisandi müüja saab väljastada tarnitud kauba eest arve alles pärast seda, kui ta on saanud teavet Tamro poolt oma klientidele edasimüüdud toodete kohta. Seejuures võib ajavahemik toidulisandi esmase tarne ja selle (edasi)müügi vahel ületada või mitte ületada 30 päeva. Praktikaks võib see vahemik ulatuda isegi kauemaks.
46. Näiteks kui võtta aluseks ühe kuu pikkune tarneperiood (01.12-31.12), siis oleks kirjeldatud ostutehingu näite puhul maksetähtaja pikkuseks 72 päeva tarneperioodi lõppemisest arvates (31.12-13.03). See tähendab seda, et tarnija saab oma tasu tarne päevast märkimisväärselt hiljem.
47. PTEKS § 4 lg-te 1 ja 2 eesmärk on kaitsta tarnijat, et ostja ei lükkaks tarnitud põllumajandustoote ja toidu eest maksmist liiga kaugele. Nende sätete kohaselt on maksetähtaja alguseks lubatud võtta maksimaalselt ühe kalendrikuu pikkune tarneperiood. Teisisõnu, kui tarnija tarnib kaupa ostja lattu kogu jaanuarikuu vältel, peab ostja tasuma tarnitud kauba eest hiljemalt 30 päeva jooksul alates jaanuarikuu lõppemisest alates.
48. Eelnev on vajalik eelkõige selleks, et kaitsta müüjate majanduslikku elujõulisust. „*Oluline on, et nende oma käibevahenditest finantseeritav ajavahemik ei oleks pikem kui üks kuu (müüja ostab vajalikud materjalid, teeb töö ning maksab kuu lõpus palgad töötajatele, tasud teenuste eest, maksud jm). Arvete maksmisest saadud raha saab koheselt majandustegevusse tagasi suunata, täiendada laovarusid, võtta vastu uusi tellimusi jne. Pikema maksetähtaja puhul on kogu see tegevus käibevahendite puuduse tõttu takistatud.*“⁶
49. Kui lepingutingimused seovad arve esitamise ja maksetähtaja alguse ostja järgmise kliendiga tehtava müügitehinguga – mis võib toimuda määramata aja jooksul pärast kauba tarnimist ostja lattu –, võib see nihutada maksetähtaja PTEKS § 4 lg-s 1 lubatust kaugemale. Seda eriti juhul, kui müük ostja järgmisele kliendile toimub mitme nädala või kuu möödumisel pärast kauba lattu saabumist.
50. Tamro vastutus on planeerida ja arvestada toidulisandite tarnimist ja müüki selliselt, et tagada nõuetekohane tasu maksmine tarnijale. Kauba Tamro konsignatsioonilattu saabumise hetkel on Tamro teadlik, et toidulisandid on tema valduses ja tal on võimalik neid müüa. Hoolimata asjaolust, et kõik müügitehingud ei pruugi kohe toimuda, on Tamrole teada kauba kogus ja selle (hinnanguline) väärtus.
51. Selline kaubandustava viib maksetähtaja alguspunkti toidulisandi müüja kontrolli alt välja ja seob selle ostja järgnevate äriliste otsustega, mille toimumisaeg ei ole tarnijale ette teada ega tema poolt objektiivselt mõjutatav. Selline kokkulepe võib tähendada olulist makseviivitust tarnijale, mis kahjustab tema rahavoogu ja suurendab ebakindlust. Sellised lepingutingimused kujutavad PTEKS § 4 lg-tes 1 ja 2 keelatud ebaausat ja keelatud kaubandustava, mis seisneb 30-päevase maksetähtaja mittejärgimises.
52. Konkurentsiamet peab võimalikuks, et Tamro poolt tasu maksmist puudutavad konsignatsioonilepingu tingimused võivad kahjustada toidulisandite tarnijaid ebamõistlikult ka VÕS § 42 lg 3 p-de 13 ja 19 mõttes.

⁵ PTEKS seletuskiri, lk 13.

⁶ Samas, lk 54.

53. VÕS § 42 lõike 3 järgi on lepingutingimus ebamõistlik, kui sellega nähakse ette, et tingimuse kasutaja seob oma kohustuse täitmise asjaoluga, mille saabumine sõltub üksnes temast, samal ajal kui teine lepingupool võtab endale kohustuse, mille ta sõltumata sellest asjaolust peab täitma (p 13), samuti kui sellega antakse tingimuse kasutajale õigus ühepoolset määrata oma kohustuse täitmise aeg või antakse talle kohustuste täitmiseks ebamõistlikult pikk või ebatäpselt määratletud tähtaeg (p 19).
54. Nimelt on toidulisandi müüja oma müügilepingust tuleneva kohustuse täitnud, kui ta on andnud Tamrole toidulisandid üle. Samal ajal on Tamro sidunud tarnijale tasu maksmise kohustuse asjaoluga, mille saabumine sõltub üksnes temast – ehk kas ostjal õnnestub kaup edasi müüa või mitte. Samal ajal ei ole teada, millal edasimüük võiks reaalselt aset leida, mis muudab tasu maksmise kohustuse täitmise tähtaja ebamääraseks.
55. Lisaks peab tarnija võtma enda kanda riski, et kaup võib ostja valduses jääda müümata ja rikneda, ning hüvitama ostjale sellest tulenevad kulud. Seejuures puudub tarnijal selge ülevaade ostja tegelikest pingutustest kauba edasimüümisel enne selle raiskuminekut (täpsemalt p 60 jj). Tegemist on ebaõiglase äririski ülekandmisega tarnijale.
56. Konkurentsiamet ei nõustu Tamro väitega, mille kohaselt soovib amet oma järeldustega sekkuda lubamatul määral poolte lepinguvabadusse. Ka konsignatsioonilepingu raames tuleb ostjal oma majandus- või kutsetegevuses põllumajandustoote ja toiduga tehtavates tehingutes ja tegudes veenduda, et need vastaksid PTEKS-i nõuetele. Ebaausa kaubandustava kasutamist ei saa põhjendada muuhulgas näiteks sellega, et sellise lepingu kasutamine on igal korral tarnija enda teadlik ja äriiline valik. Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/633 preambula p-st 16 loetakse teatavad kaubandustavad ebaausaks juba nende olemuse tõttu ja nende puhul ei tohiks kohaldada poolte lepinguvabadust. Nagu Konkurentsiamet on juba eelnevalt selgitanud, on üheks selliseks ebaausaks kaubandustavaks ka PTEKS § 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatu.
57. Konkurentsiamet ei nõustu Tamroga selles, et direktiiv (EL) 2019/633 ja PTEKS § 4 lg 1 ja 2 piiravad poolte lepinguvabadust tingimustel, mis konsignatsioonilepingu puhul on täidetud alates hetkest, mil tarnija ja Tamro vahel tekib müügitehing. Amet märgib taaskord, et nii PTEKS-ist kui direktiivist tulenevalt on ebaausa kaubandustava kasutamine keelatud tehingu igas etapis, sealhulgas ka enne müügitehingu tegemist.
58. Maksetähtaegadega seotud ebaausad kaubandustavad ei ole avatud poolte alternatiivseteks kokkulepeteks. See tähendab, et kokkuleppega ei ole võimalik pikendada arve esitamise ajahetke, mis võimaldab tegelikkuses ületada PTEKS § 4 lõigetes 1 ja 2 sätestatud maksimaalset lubatud maksetähtaega. Lepingutingimused, mis võimaldavad PTEKS-iga vastuolus olevat maksetähtaega, on tühised (PTEKS § 4 lg 9).
59. **Kokkuvõtlikult on Konkurentsiameti hinnangul punktis 27 Tamro poolt kehtestatud konsignatsioonilepingu tingimused [...], vastuolus PTEKS § 4 lõigetega 1 ja 2.**

Toidulisandite tagasiostuskohustus ja muude kulude hüvitamine

60. PTEKS § 5 lg 2 sätestab, et ostjal on keelatud nõuda müüjalt makseid põllumajandustoote ja toidu raiskumineku või kao eest, kui see raiskumine või kadu ei ole toimunud müüja süül ning põllumajandustoote ja toidu raiskumine või kadu on toimunud ostja ruumides (p 1) või põllumajandustoote ja toidu omandiõigus on üle läinud ostjale (p 2).
61. [...]

62. [...]

63. [...]

64. PTEKS § 5 lõike 2 eesmärgiks on keelata ostja poolt müüjale majandusliku riski ülekandmine, mis tuleneb sellest, et põllumajandustoote või toidu edasimüük ei toimu enne nende raiskuminekut.⁷ See säte ei keela raiskuläinud kauba tagastamist, küll aga keelab see ostja tegevuse, mis seisneb selles, et ta kannab kauba halvenemisest tekkinud kulud üle tarnijale.

65. Sätte kohaldamisel on oluline eristada raiskuläinud kaupa ülejäänud müümata jäänud kaubast. Nimelt võimaldab PTEKS § 6 lg 1 p 1 ostjal ja müüjal kokku leppida müümata jäänud põllumajandus- ja toidukauba tagastamises ilma nende ja nende kõrvaldamise eest maksmata (nn kauba tagasiostukohustus). Tamro hinnangul on tegu just eeltoodud olukorraga, kus toidulisandid on jäänud müümata. Seda kokkulepet ei saa aga kasutada PTEKS § 5 lõikes 2 sätestatud keelust kõrvalehoidmiseks, mistõttu tuleb pooltel pöörata lepingus erilist tähelepanu müümata jäänud ja raiskuläinud kauba eristamisele.

66. Oma 28.02.2025 vastuses selgitas Tamro, et konsignatsioonilepingus mõeldakse „aegunud toodete“ all müümata toidulisandeid, mille säilivusaja lõpp on lähenemas. Turunduslepingus aga mõeldakse hooajalisi või kampaanias osalenud müümata jäänud toidulisandeid, mida ei ole õnnestunud kampaania, hooaja käigus müüa ja mille säilivusaja lõpp on lähenemas.

67. Oma 27.06.2025 vastuväites selgitas Tamro, et nimetatud mõistetega hõlmatud toodetega ei ole tegelikult füüsiliselt ega õiguslikult midagi juhtunud, vaid Tamro ja tarnija on kokku leppinud, et sellest hetkest alates võib väita, et Tamro poolt tarnijalt ostetud toidulisandid on müümata.

68. Lisaks tõi Tamro välja, et toidulisandite puhul aegumistematika sageli üldse ei tõusetu, sest toodetel on pikk säilivusaeg ning vastavalt lepingus kokku lepitud ja koostöös tarnijaga leitakse müümata kaubale lahendused (näiteks soodustingimustel müük, kauba väljavahetamine jne) enne, kui toidulisandi säilivusaeg lõppeb. [...] Kui siiski toidulisandit ei õnnestu müüa enne säilivustähtaja lõppu või välja vahetada, siis jääb see reeglina ostja kuluks. Erandolukordades võidakse teha kokkulepe sellise toidulisandi hüvitamiseks tarnija poolt. Samale seisukohale jäi Tamro ka oma 27.06.2025 vastuväites, kus selgitas, et arvestades toidulisandite äärmiselt pikki aegumistähtaegu rakenduvad vastavad lepingusätted äärmiselt harvadel juhtudel ehk tagasiostukohustus on tegelikkuses marginaalse tähtsusega.

69. Võttes arvesse PTEKS § 5 lõike 2 eesmärki, tähendab põllumajandustoote või toidu raiskumine ameti hinnangul eelkõige kauba müügijärgset halvenemist selliselt, et ostjal ei ole enam võimalik kaupa (edasi) müüa täishinnaga. See võib seisneda näiteks, kuid mitte ainult, toote realiseerimis- või säilimisaja lõpptähtpäeva saabumises. Seejuures ei oma tähtsust, kas säilimisaja märkimisel kasutatakse termineid „kõlblik kuni“ või „parim enne“ ning kas kauba omaduste halvenemine on toimunud osaliselt või täielikult. Sellest tulenevalt võib PTEKS § 5 lõike 2 mõttes käsitleda raiskuläinud kaubana toidulisandeid, mille „parim enne“ on möödunud, kuid mille müümine võib olla, näiteks soodustingimustel,

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/633 ingliskeelses versioonis kasutatakse mõistet „the deterioration or loss“, mis otsetõlkes tähendab „halvenemist või kadu“.

jätakuvalt võimalik.

70. Ameti hinnangul võib PTEKS § 5 lõiget 2 tõlgendada ka nii, et see hõlmab olukordi, kus põllumajandustoode või toidukaup on pärast müüki halvenenud sel viisil, et see ei vasta müügilepingus eelnevalt kokku lepitud kvaliteedistandarditele. Eelkõige võib siia alla liigitada kaubad, mille säilimisaeg on saabumas või lepingu tähenduses möödunud (nn minimaalse säilimisaja kokkulepped). Seetõttu võib ameti hinnangu kohaselt lugeda raiskuläinud kaubaks ka toidulisandid, mille säilivusaeg hakkab saabuma, kuid mille müümine võib olla, näiteks soodustingimustel, jätkuvalt võimalik.
71. Müümata jäänud kauba tagastamise põhjus ei tulene selle müügijärgsest halvenemisest. Siia hulka võib kuuluda näiteks müügiedu või nõudluse puudumine, hooaja- ja kampaaniakaubad, kaubavaru ülejääk, kaubavaru tagastamine lepingu lõppemisel jne.
72. Eeltoodud arvestades võib lepingus kokkulepitud kauba tagasiostukohustus olla käsitletav lubatud ebaausa kaubandustavana PTEKS § 6 lg 1 punkti 1 tähenduses üksnes muu põllumajandustoote ja toidu, kui PTEKS § 5 lõike 2 mõttes raiskuläinud kauba suhtes. Ameti hinnangul lähevad Tamro punktides 61-63 toodud lepingutingimused selle põhimõttega vastuollu.
73. [...]
74. Kuigi Konkurentsiamet ei vaidle vastu sellele, et toidulisandid võivad olla kasutamiseks sobivad ja säilitada kõik oma omadused ka kuni neli kuud enne säilivusaja lõppu, ei muuda see asjaolu tõsiasja, et sellise tähtaja läheduses olevad tooted kaotavad oma kaubandusliku väärtuse. Praktikas tähendab see, et tarnijad peavad tagastatud tooteid müüma märkimisväärse allahindlusega ja eeldusel, et sellisele kaubale üldse eksisteerib turul enam nõudlust.
75. Nagu eespool kirjeldatud, võib kaupa, mille säilivusaeg on saabunud või on peatselt saabumas, pidada PTEKS § 5 lg 2 mõttes raiskuläinud kaubaks. Selleks, et maksete nõudmise näol ei oleks tegemist ebaausa kaubandustava kasutamisega, peaks ostja kauba tagastamisel kindlaks tegema, milline võiks olla sellise riiknemisastmega kauba väärtuse vähenemisest tekkinud kulud ning millised on sellise kauba muud turustus- või kasutusvõimalus tarnija jaoks. Tarnija ei pea hüvitama ostjale kauba väärtuse vähenemisest tekkinud kulusid, kui halvenemine on aset leidnud ostja valduses ja/või omandis.
76. Konkurentsiamet ei nõustu Tamro väitega, et PTEKS § 5 lõige 2 saab konsignatsioonilepingule kehtida vaid juhul, kui tarnija ja Tamro vahel on juba tekkinud müügitehinguline suhe. Amet ei näe ühtegi objektiivset põhjust, miks toidulisandi tarnija, kes tarnib konsignatsioonilepingu alusel oma kauba Tamro lattu, kusjuures omandiõigus Tamrole läheb üle edasimüügi hetkel, tuleks PTEKS-i kohaldamisel käsitleda vähem kaitstuna võrreldes tarnijaga, kes võõrandab kauba samale hulгимüüjale kauba hulgilattu andes. Mõlemal juhul on lepingu eesmärgiks kauba ost tarnijalt ja edasimüük ostja järgmisele kliendile. Selline formaalsel lepingu liigil põhine eristamine looks õigusliku lünga, mis ei oleks kooskõlas PTEKS-i eesmärgiga ega tagaks tarnijate võrdset kaitset ebaausate kaubandustavade eest.
77. Müüjal on praktiliselt võimatu jälgida ostja tegevust toodete edasimüümisel, sealhulgas kontrollida, kas ja milliseid pingutusi on ostja tegelikult teinud tarnija kauba turustamiseks enne selle halvenemist. Näiteks ei ole müüjal võimalik veenduda, kas toode on apteekidesse müügile pandud või asub toode alles ostja toodetelaos kuniks avastatakse, et toote realiseerimistähtaeg on ületatud või peatselt saabumas.

78. Tulenevalt PTEKS § 5 lõike 2 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/633 eesmärgist – hoiduda müüjate suhtes ebaausate kaubandustavade kasutamisest ning põhjendamatust ja ebaproportsionaalsest majandusliku riski ülekandmisest müüjale – tuleb hoiduda kokkulepete tegemisest, kus kauba halvenemisest tulenev majanduslik risk kantakse täielikult üle tarnijale. Seda eriti juhul, kui halvenemine võis tuleneda ostja enda tegevusest või tegevusetusest (nt hiline väljapanek, vähene müügiesitatus jne). Vastupidisel tõlgendusel puuduks ostjal vastav motivatsioon tagada tarnija kauba edasimüük enne kauba omaduste halvenemist.
79. PTEKS § 5 lõikes 2 nimetatud ebaaus kaubandustava ei ole avatud poolte alternatiivseteks kokkulepeteks ehk ostjal ei ole lubatud otseselt ega kaudselt nõuda müüjalt raiskuläinud kauba hinna hüvitamist ja muid kulusid (sh hävitamise ja käitlemise kulusid), isegi kui mõlemad pooled on sellega nõustunud. Seejuures ei ole määravaks, kas ostja on praktikas konkreetseid lepingutingimusi ka rakendanud. PTEKS-i kohaldamiseks piisab ka keelatud tegevuses kokku leppimisest.⁸ Seejuures on Tamro oma vastuses märkinud, et selliseid hüvitamiskokkuleppeid on tarnijatega varem tehtud.
80. Kui ettevõtjatevaheline kokkulepe hõlmab otseselt või kaudselt ostja omandis või valduses oleva müümata jäänud põllumajandustoote või toidu tagasiostukohustust kaubale, mis võib sisaldada ka raiskuläinud kaupa PTEKS § 5 lõike 2 tähenduses, ning kauba halvenemises ei ole tarnija süüdi, peab kokkulepe sisaldama selget ja üheselt mõistetavat tarnija õigust saada hüvitist sellise kauba väärtuse vähenemisest tekkinud kulude, samuti käitlemise, hävitamise ja muude seotud kulude ulatuses.
81. **Kokkuvõtlikult on Konkurentsiameti hinnangul punktides 61-63 toodud Tamro kehtestatud lepingutingimused vastuolus PTEKS § 5 lõikega 2 ning käsitletavad ebaausa kaubandustavana, mis seisneb toidulisandi müüjalt Tamro valduses ja/või omandis raiskuläinud toidulisandi eest maksete nõudmises.**
82. Vaadanud läbi Tamro 27.06.2025 esitatud vastuväited, jääb Konkurentsiamet oma seisukohtade juurde. Konkurentsiamet on käesolevas ettekirjutuses ja menetluse käigus vastuväidetele vastanud ning esitatud vastuväited ei too kaasa ameti seisukoha ümbervaatomist.
83. Lähtudes eelnimetatud põhjendustest, on Konkurentsiameti hinnangul Tamro Eesti OÜ tegevus vastuolus PTEKS § 4 lõigetega 1 ja 2 ning PTEKS § 5 lõikega 2. Korrariikkumise kõrvaldamiseks peab Konkurentsiamet vajalikuks teha Tamrole ettekirjutus ebaausate kaubandustavade kasutamise lõpetamise nõudes.
84. Vastavalt korraaitseaduse § 28 lõikele 1 on pädeval korraaitseorganil korrariikkumise korral õigus panna avaliku korra eest vastutavale isikule ettekirjutusega korrariikkumise kõrvaldamise kohustus ning hoiatada teda sunniraha kohaldamise eest, kui isik ei täida kohustust hoiatuses määratud tähtaja jooksul.

SUNNIRAHA HOIATUS

85. Kui Tamro Eesti OÜ jätab käesoleva ettekirjutuse tähtaegselt täitmata, määrab Konkurentsiamet Tamro Eesti OÜ-le PTEKS § 9 alusel sunniraha 50 000 (viiskümmend tuhat) eurot. Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud.

⁸ PTEKS seletuskiri, lk 5.

86. Ettekirjutuse tähtaegselt täitmata jätmise korral edastatakse see täitemenetluse alustamiseks ja sunniraha sissenõudmiseks kohtutäiturile. Sellisel juhul lisanduvad määratud sunnirahale kohtutäituri kulud ja muud seadusest tulenevad täitekulud.

VAIDLUSTAMISVIIDE

87. Käesoleva ettekirjutuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile (Tatari 39, 10134 Tallinn, info@konkurentsiamet.ee) haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule (Tallinna Kohtumaja, Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, talhk.menetlus@kohus.ee) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates. Vaide või kaebuse esitamine ei peata ettekirjutuse täitmist ega sunnivahendi rakendamist, kui Konkurentsiamet või kohus ei otsusta teisiti.

ETTEKIRJUTUSE KÄTTETOIMETAMINE

88. Ettekirjutus saadetakse ettekirjutuse aadressaadi äriregistris märgitud e-posti aadressile info.ee@tamro.com ja ettekirjutuse aadressaadi lepingulise esindaja Advokaadibüroo TRINITI OÜ advokaadile Tanel Kalas e-posti aadressile triniti@triniti.ee ning loetakse sellega haldusmenetluse seaduse § 25 lõike 2¹ ja § 27 lõike 2 punkti 3 alusel kätte toimetatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Pärn-Lee
peadirektor

Ettekirjutuse koostas konkurentsiameti jurist Kristin Truus,
Kristin.Truus@konkurentsiamet.ee, 6672457